

[Tinning]

ikke finde et ordentligt argument for afvisningen af VS' forslag om en pensionsreform. Det er jo det, det handler om. Men jeg kan i øvrigt til almindelig orientering nævne, at jeg faktisk er uddannet i bl.a. økonomi.

Det, vi har sagt, og det, jeg også sagde før, var, at det ikke er VS' forpligtelse altid at sige: her har vi indtægterne, her har vi udgifterne, og det skal så balancere. Jeg har også sagt, at når vi bliver kritiseret for, at vi aldrig vil anvise, hvor man får pengene fra, så er det slet og ret urigtigt. Vi har utallige gange peget på de mange erhvervsstøtteordninger, på beskatning af Nordsøolien, på beskatning af de private pensionsordninger osv. osv. Det er da rigtigt, at man kan komme og sige, som hr. Albertsen gjorde for et øjeblik siden, at vi vil bruge nogle penge, som ikke er kommet ind. Ja men det er ikke VS' ansvar, at man ikke vil være med til at beskatte de private pensionsordninger.

Hr. Hans Jørgen Jensen spørger, om det, når man giver erhvervsstøtte til f.eks. en virksomhed med 250 arbejdere, er erhvervsstøtte til ejeren eller til de 250 arbejdere. Det kommer så sandelig an på, hvordan man gør det. Den del af støtten, der ikke kan kapitaliseres, er den form for støtte, hvor VS tit er med til at diskutere positivt, hvordan vi gør det. Men hvis den støtte, man i øvrigt giver, går til almindelig udvikling af produktionen, almindelige rationaliseringer, forøgede investeringer med bl.a. arbejdsløshed til følge, så er det ikke en erhvervsstøtte og heller ikke til gavn for de 250 arbejdere.

Jeg har spurgt i hvert fald én gang, muligvis flere, hvor man har gjort af de særlige indbetalinger, som nu ikke går i den sociale pensionsfond, men som går i statskassen i almindelighed, hvordan de gavner pensionisterne her og nu. Jeg har ikke fået noget svar, formentlig fordi de ikke gavner pensionisterne her og nu, og det er bl.a. det, vores pensionsreformforslag handler om.

Wilhelm (VS):

Det skal blot være en kort bemærkning af lidt mere generel karakter.

Jeg sad til min forundring – det kan man vel efterhånden ikke kalde det – og hørte hr. Albertsens og hr. Hans Jørgen Jensens indlæg. Jeg synes, der må være en eller anden grænse for demagogien med hensyn til, hvem

der kan anvise pengene. Hvem er det, der kører med en finanslov med et underskud på 30, 40, 50, 60 mia kr.? Er det VS, eller er det socialdemokratiet? Hvem er det, der fører en økonomisk politik, hvor man ikke kan anvise dækning for de dér 30, 40, 50, 60 mia kr.? Er det VS, eller er det socialdemokratiet? Hvem er det, der gang på gang kommer med støtteordninger til kapitalen uden at kunne anvise, hvor pengene skal komme fra, og gældsætter dette lands befolkning og dette lands arbejderklasse, sådan at man i årtier slæber på en gæld, der vil forhindre væsentlige socialreformer? Er det VS, eller er det socialdemokratiet?

Jeg synes, det er for groft, at man bliver ved at tale om, at når venstrefløjen kommer med forslag om et eller andet, så kan den ikke anvise pengene, og så er det underforstået, at det ansvarlige socialdemokrati altid kan anvise, hvor de skal komme fra. Kendsgerningen i de seneste års krisepolitik er, at hvis nogen har kørt med udgifter og udgifter og udgifter uden at kunne anvise, hvor pengene skulle komme fra, så er det socialdemokratiet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om invalidepension.

[Af Birthe Hansen (SF) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 33. Fremsat 23/2 82).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Bent Hansen):

SFs forslag om afskaffelse af laveste invalidepension er en genfremsættelse af det beslutningsforslag, SF fremsatte i marts 1981. Det går ud på at afskaffe laveste pension, således at tilkendelseskriterierne for laveste og mellemste pension bliver identiske. Ifølge forslaget skal der kun være to gradueringer, nemlig hel invalidepension og delvis invalidepension.

Den oprindelige tanke med laveste pension var ikke, at den skulle være et eksistensgrundlag, men at pensionen skulle være en rimelig kompensation for manglende arbejdssevne. Man havde ved indførelsen af det graduerede pensionssystem ganske bestemte persongrupper for øje i relation til laveste pension, f.eks. husmødre, selvstændige erhvervsdrivende og landmænd, der ikke længere kunne præstere fuld indsats i det daglige arbejde, men måtte købe fremmed arbejdskraft. Set på baggrund af arbejdsmarkedssituationen med de mindskede muligheder for rent faktisk at udnytte en resterende erhvervsevne er situationen for visse pensionister på laveste sats en anden. Pensionen er blevet til det eneste eksistensgrundlag, og pensionisten er henvist til at søge supplerende hjælp via bistandsloven. Jeg vil dog tilføje, at disse pensionister kun udgør en mindre andel af samtlige pensionsmodtagere på laveste sats.

Jeg kan kun være enig med forslagsstillerne i, at tiden er løbet fra visse af principperne i det nuværende førtidspensionssystem. Der er behov for en reform af området, og det saglige udgangspunkt for reformovervejelser har vi i førtidspensionsudvalgets betænkning fra februar 1980.

Jeg har tidligere givet udtryk for, at regeringen med udgangspunkt i denne betænkning overvejer en revision af førtidspensionsområdet. Der må tages fat på grundprincipperne i det nuværende system, og sigtet med ændringen må være et system på førtidspensionsområdet, der er enklere, og som hænger bedre sammen. Jeg er meget opmærksom på de særlige problemer for pensionister på laveste pensionssats, og vi arbejder derfor også med forskellige løsningsmodeller i socialministeriet. Regeringen regner med at fremsætte sit lovforslag om ændringer

på førtidspensionsområdet i efterårssamlingen.

Albertsen (S):

Dette forslag til folketingsbeslutning er ligeledes en genfremsættelse. Men baggrunden med hensyn til saglighed og argumentation må man nok sige er bedre her end for det forslag, vi tidligere drøftede.

Det er klart, at der er tale om et problem for de ca. 16.000 pensionister, der får laveste invalidepension. Imidlertid ville konsekvensen af den tankegang, som er udtrykt i forslaget, føre til nogen urimelighed, idet der jo ikke er tale om, at alle de 16.000 på laveste ydelse, som er på ca. 20.000 kr. om året, som supplement er henvist til bistandskontoret eller til eventuel beskæftigelse, som i øjeblikket kan være vanskelig at opnå, men som dog nogle af dem har. Langt den største del af denne gruppe har ikke haft erhvervsindkomst før. Da tankegangen og filosofien bag invalidepensionen er, at den skal være en erstatning for tabt erhvervsindkomst, ville der blive tale om en social skævhed, og det ville, så vidt jeg kan skønne, medføre en direkte merudgift på ca. ¼ mia kr.

Tilbage står imidlertid den mindre del af de 16.000, vi her taler om, som for manges vedkommende – det er helt ubestrideligt – for at kunne klare sig må gå på bistandskontoret, og det er selvfølgelig en belastning for denne gruppe og en urimelighed.

Jeg synes, det er rigtigt, at der bliver peget på problemet, og SF skal ikke have utak i så henseende, men jeg tror til gengæld, det vil være interesseret i, at man arbejder ud fra den filosofi, jeg her har givet udtryk for; ellers ville man nok påtage sig nogle økonomiske forpligtelser over for en gruppe, som egentlig ikke har særligt behov derfor.

Jeg har forstået, at der i socialministerens udtalelser ligger et tilsagn om et udspil på dette område, og jeg regner med, at det under alle omstændigheder vil komme i indeværende kalenderår. Det er klart, at den drøftelse, vi får i socialudvalget på grundlag af dette forslag, kan være nyttig i så henseende, men vi må vende tilbage til sagen, når der kommer et reelt udspil fra socialministeren.

Tankegangen, der ligger bag ved forslaget, kan vi anerkende, men problemet anser vi ikke umiddelbart for bedst løst ved det fore-

[Albertsen]

slåede. Et problem er der, men det skal løses ad lidt andre veje end dem, der her er foreslået.

Lis Møller (KF):

Jeg kan tilsige mit partis støtte til forslaget. Jeg har længe følt, at det faktisk var at gøre nar af mennesker at tilkende dem laveste invalidepension, som man hverken kan leve af eller blive begravet for. Jeg er enig i bemærkningerne til forslaget om, at det er de færreste af dem, der modtager laveste invalidepension, der er i stand til at udnytte den halve erhvervsevne, som man regner med at de har tilbage, og får de mulighed for at udnytte den, bliver der 542 kr. tilbage af invalidepensionen.

Noget andet er, om nogle af de mennesker kunne være kommet i gang igen, hvis de havde haft mulighed for at blive omskolet eller revalideret. Derfor bør vi nok i forbindelse med forslagens behandling i udvalget se lidt grundigere på hele revalideringsproblematikken.

De fleste, der får laveste invalidepension, har været på § 37-hjælp, og det hedder i § 41 i bistandsloven, at når der er ydet underholdshjælp, skal det sociale udvalg efter 3 måneders forløb tage den pågældendes og familiens forhold op til bedømmelse af, om der er grundlag for at yde andre former for bistand end løbende økonomisk hjælp, og det vil bl.a. sige revalidering. Det sker imidlertid alt for sjældent, at der tilbydes revalidering, og det er jo også billigere for kommunerne at indstille til invalidepension end at iværksætte revalidering, hvilket jeg mener er både menneskeligt og økonomisk forkert.

Der er ingen tvivl om, at forslaget kommer til at koste penge; hvor mange har SF jo ikke anslået, men det kunne måske blive opklaret under udvalgsarbejdet. Jeg vil mene, at de øgede udgifter må kunne dækkes af den sociale pensionsfonds midler.

Henrik Toft (V):

Venstre er meget åbent over for en ændring på dette område, som det her er foreslået af socialistisk folkeparti. Det er der også givet udtryk for af venstres ordfører ved førstebehandlingen den 13. marts 1981 – jeg kan henvise til folketingets forhandlinger 1980-81, sp. 7911. Vi har nu fået socialministerens tilsagn om, at han forventer at kom-

me med et udspil her i efteråret, og jeg synes, det er udmærket, at vi inden den tid under udvalgsbehandlingen i socialudvalget kan få stillet de konkrete spørgsmål, som naturligt må rejse sig ved en ændring på dette område. Derfor er jeg godt tilfreds med, at forslaget er kommet. Vi er parate til at kigge positivt på det.

Askjær Jørgensen (FP):

Modsat det foregående forslag synes jeg, det er rimeligt at behandle det spørgsmål, der her er sat til debat i folketinget. Vi er opmærksomme på, at forholdene ikke er helt, som de bør være på området her, og derfor vil jeg gerne udtrykke anerkendelse af, at SF har rejst spørgsmålet. Det synes jeg er rimeligt, og det er rimeligt, at vi kan få det til drøftelse i socialudvalget.

Man ser, at der med hensyn til invalidepension foregår nogle uretfærdigheder, og jeg kunne godt tænke mig over for ministeren at rejse et af de spørgsmål, som jeg er blevet præsenteret for nogle gange, og som jeg for øvrigt har stillet som et skriftligt spørgsmål til ministeren, og der er måske en større offentlighed, der bliver opmærksom på det, hvis jeg repeterer det her. Det drejer sig om den situation, hvor en mand og en kvinde har besluttet, at de første år af ægteskabet, hvor der er små børn, skal kvinden ikke være udearbejdende, og det har man indrettet sig efter. Så går der 10 eller 15 år, børnene er ved at være så store, at de kan passe sig selv, og så ønsker begge at være udearbejdende, da der ikke mere er brug for, at den ene af forældrene er hjemme hos børnene. Hvis nu moderen, der måske er den, der hidtil har gået hjemme og passet børnene, bliver invalid på grund af en eller anden sygdom og derfor søger invalidepension, hvad sker der så? Vedkommende får så at vide, at hun ikke kan få invalidepension, fordi hun ikke har haft erhvervsarbejde. Er det rimeligt, at hun ikke kan få invalidepension, fordi hun ikke havde erhvervsarbejde netop på det tidspunkt, hvor invaliditeten indtraf? Derved er hun jo afskåret fra nogen sinde at komme ud på arbejdsmarkedet.

Der findes masser af situationer, hvor et ægtepar har indrettet sig sådan i de første år af deres ægteskab, at den ene er blevet hjemme for at passe børnene, altså ikke har haft erhvervsarbejde, men hvis vedkommende

[Askjær Jørgensen]

bliver syg på en eller anden måde, er praksis sådan rundt omkring, at man får at vide, at man ikke kan få tilkendt invalidepension, fordi man ikke har haft erhvervsarbejde. Jeg synes, det ville være godt, hvis ministeren kunne sige noget om det her. Jeg er ikke så dygtig på dette lovgivningsmæssige område, at jeg kan sige præcis, hvordan det ligger, men jeg kan i hvert fald sige, at jeg har fået masser af henvendelser fra folk, der har fået at vide, at de ikke kan få invalidepension, fordi de ikke har haft erhvervsarbejde.

Grethe Lyngs (CD):

På centrum-demokraternes vegne vil jeg sige, at der kan være rimelighed i, at der ikke burde være tre former for invalidepension. For egen regning vil jeg sige, at jeg gerne så kun én sats, hvilket i sig selv ville forenkle administrationen.

Som anført i bemærkningerne er de ca. 1.700 kr. om måneden umulige at leve for, og derfor må de med laveste pension søge hjælp via bistandsloven. Det er ikke rart for den, der skal søge det, eller for familien.

Centrum-demokraterne vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet.

Lone Dybkjær (RV):

Da mit partis ordfører i pensionsspørgsmål fortsat ikke kan være til stede, skal jeg på det radikale venstres vegne henvise til den debat, der blev ført om dette forslag her i salen den 13. marts 1981.

Vi er enige med SF i, at den laveste invalidepension skal afskaffes, men det må indgå i en samlet løsning for hele førtidspensionsområdet, og vi er derfor tilfredse med, at regeringen vil komme med et udspil herom.

Jeg synes, der er grund til at glæde sig over, at forslaget ikke denne gang – som sidst – ledsages af et forslag om at indtægtsregulere folkepensionens grundbeløb. Man bør glæde sig, hver gang et parti indser, at folkepensionen er en ret for alle.

Tinning (VS):

Vi kan give det foreliggende forslag vores uforbeholdne støtte.

Jeg skal ikke sige meget mere om det, men blot bemærke, at hele behandlingen af førtidspensionerne – nu altså også den laveste invalidepension – er et meget godt eksempel

på, hvordan tingene faktisk foregår herinde. Vi kan nu høre, at der bliver udtrykt glæde over, at regeringen vil foretage sig noget, men det er faktisk noget i retning af 4 år siden, at man nedsatte et udvalg til at kigge på førtidspensionsområdet. Man fik en betænkning i februar 1980, og det, der nu bebudes, er, at vi skal have et forslag fra regeringen i efteråret 1982, hvorefter problemerne måske kan blive løst eller i hvert fald begrænset i januar 1984. Det varer åbenbart omkring 6 år, fra problemerne vedrørende førtidspensionen er registreret, til man kan nå frem til noget.

Baggrunden er selvfølgelig, at det forslag, der lå i betænkningen fra februar 1980, som dels byggede på et enhedssystem for alle mellem 18 og 66 år, dels byggede på, at der ikke skulle stilles betingelser med hensyn til årsagen til behovet for invalidepension, har regeringen fundet for dyrt. Man har ikke råd til at bruge alle de mange penge på sådan noget som pensionister. Det er penge, der skal bruges til noget andet, bl.a. erhvervstilskud. Derfor er det stadig væk sådan, at man må vente med at få løst problemerne.

Vi så meget gerne, at man gennemførte det foreliggende beslutningsforslag uden videre dikkedarer. Derefter ville vi selvfølgelig mægtig gerne være med til at diskutere en samlet reform, f.eks. efter de retningslinjer som ligger i vores eget beslutningsforslag.

Den sociale pensionsfond blev endnu en gang bragt ind i debatten af fru Lis Møller, som sagde, at man måske kunne tage nogle af pengene derfra. Ja, det kan såmænd godt være, men jeg kunne godt tænke mig i den forbindelse at forsøge for tredje gang at få socialministeren – det er vel nok det mest naturlige – til at fortælle: hvad sker der faktisk med de indbetalinger, som ikke går til den sociale pensionsfond, men som går ind i statskassen? Hvad sker der med de midler, som stadig væk – hvis ikke man vil vedkende sig, at man har lavet et decideret løftebrud i forhold til pensionisterne – skulle gå til forbedring af pensionisternes levevilkår? Mig bekendt gør de det ikke, men jeg vil da godt høre: hvad bruges de så til?

Inge Krogh (KrF):

Rent umiddelbart kan kristeligt folkeparti gå ind for, at laveste invalidepension ophæ-

[Inge Krogh]

ves, og at der kun tildeles mellemste eller højeste pension. Det er meget svært at finde arbejde, der kan supplere den laveste invalidepension, og socialministeren siger da også, at man vil søge at finde udveje. Det kan vi slutte os til.

I øvrigt kan jeg slutte mig til fru Lone Dybkjærs udtalelse om, at man må hilse med glæde, at SF ikke kæder forslaget sammen med at indtægtsregulere folkepensionens grundbeløb, hvilket SF gjorde sidste gang.

Birthe Hansen (SF):

Da genfremsættelsen af dette forslag ikke er noget forsøg på en aprilsnar, vil jeg godt knytte nogle kommentarer til det.

Det er et år siden, at et medlem af socialistisk folkeparti stod på denne talerstol for at få folketingets medlemmer til at ændre loven om invalidepension, således at laveste invalidepension blev ophævet og erstattet af et beløb svarende til mellemste invalidepension. Hvad der skete i det høje ting i foråret 1981, ved jeg ikke. Der må være sket noget, som hindrede denne lovændrings gennemførelse. Men noget andet, der skete, ved jeg, nemlig at størsteparten af de 15.000 borgere, som modtager laveste invalidepension, om muligt har fået det endnu dårligere i det forløbne år. De får altid så hjertens gerne sympati fra alle andre, som giver udtryk for medfølelse, for vi er alle sammen enige med dem i, at forudsætningerne for at tildele laveste invalidepension ikke har været til stede de sidste mange år. Men mere kommer der ikke ud af det.

Og dog. De får sandelig også at vide, at man i 1977 nedsatte et udvalg, som bl.a. skulle undersøge, om tredelingen af invalidepensionen skulle ændres. Udvalget barslede med en betænkning i foråret 1980, og man havde nu, som den tidligere socialminister sagde, et sagligt grundlag at foretage ændringer på.

Vi skriver nu 1982. Enten har sagligheden ikke været stor nok, eller også er det viljen, der mangler, når disse modtagere af laveste invalidepension ved henvendelse til socialministeriet her i foråret 1982 får det svar, at man håber at kunne få en lovændring igennem til 1. januar 1984. Der siges ikke noget om, hvad det er for en lovændring, man håber på at få igennem.

Hvem er nu disse godt 15.000 mennesker, som vi behandler så dårligt? Enkeltvis er det menneskeskæbner lige så forskellige som andres i samfundet, men generelt er det en gruppe opdelt i ca. 2.500 mænd og 12.900 kvinder. Alene denne forvriddning i opdelingen kan give stof til eftertanke, hvad den selvsagt også har gjort, men lad nu det være. Det er kvindeguppen, jeg vil tage fat på.

Hr. Albertsen sagde i dag – hvad han også sagde for et år siden – at det er en gruppe af hjemmegående husmødre eller nogle, der på et tidspunkt har haft noget med landbruget at gøre. Man kan jo gentage noget så mange gange, at man kan få folk til at tro på det, f.eks. at de aldrig har været ude i erhvervslivet eller for længst har mistet tilknytningen til det. Der findes ingen registrering af disse pensionisters tidligere erhvervstilknytning. Derfor kan jeg med lige så stor ret stå her og hævde, at størsteparten af dem er kvinder i 40–50 års alderen, der i de sidste 20–25 år har haft dobbeltarbejde, idet de tilhører en generation, som foruden at passe hjem og eventuelle børn uden egentlig uddannelse påtog sig det mest nedslidende erhvervsarbejde, da efterspørgslen efter kvindelig arbejdskraft i 1960 var størst. For langt den største parts vedkommende har de været økonomisk medansvarlige i et familieforhold. Deres økonomiske formåen har man groft reduceret ved kun at tilkende laveste IP, som i dag svarer til en tredjedel af nettodagpengebeløbet.

Man kan så stille spørgsmålet: hvorfor har disse kvinder kun fået tilkendt laveste invalidepension? Er det, fordi de sociale love alene lægger fysiske kriterier til grund for arbejdsudygtigheden? Netop disse kvinder udviser ikke lægelig invaliditet i traditionel forstand, men har talrige klager af psykisk og somatisk karakter, som skyldes den arbejdsmæssige belastning, de har været udsat for både ude og hjemme. Hvis det forholder sig sådan, må det give anledning til som mål at have en ændring af arbejdsvilkårene, men på kort sigt må man kompensere ved at hæve laveste invalidepension, så den beløbsmæssigt svarer til mellemste invalidepension – og det skal ikke vente til efter 1984.

Jeg takker for den positive behandling, forslaget har fået i dag, men jeg vil da godt stille et spørgsmål til socialministeren – for muligvis at få løftet noget af sløret for, hvad

[Birthe Hansen]

efterårssamlingen vil indebære af ændringer med hensyn til hele førtidspensionsområdet. Ligger der tanker om at ophæve laveste invalidepension før end i 1984? Der er jo ingen garanti for, at den vil blive ophævet i 1984, i de svar, man får i socialministeriet i dag.

Albertsen (S):

Baggrunden for mine bemærkninger om sammensætningen af gruppen på ca. 16.000 medborgere, der får laveste invalidepension, er i høj grad personlige erfaringer. Jeg har i de sidste 4 år haft lejlighed til at tage stilling til ca. 15.000 ansøgninger om invalidepension og førtidig folkepension samt tilkendelse af motorkøretøjer efter bestemte principper i lovgivningen herom inden for det storkøbenhavnske revalideringsnævn. Jeg drøftede sagen forud for fremkomsten af forslaget sidste gang og nu igen denne gang med de mennesker, der arbejdsmæssigt har været engageret heri, og de tal, som jeg har fremført, er altså tal, som – efter drøftelser med disse eksperter og under hensyn til det statistiske materiale, man dér råder over – overført på landsplan er nogenlunde dækkende.

Jeg er ikke i tvivl om, at det er fru Birthe Hansens holdning – som det er min personlige holdning og også holdningen i de partier, vi dækker – at dette, at kvinderne deltager i erhvervslivet, forekommer naturligt og rigtigt. Men der er altså nogle mennesker, som ikke har ønsket at gå ud i erhvervslivet, men har påtaget sig andre funktioner. De er lige så højt agtede og lige så højt respekterede. Princippet i lovgivningen om invalidepension er imidlertid, at der er tale om en erstatning for tab af erhvervsindkomst, og de pågældende har altså ikke haft en erhvervsindkomst. De får altså en erstatning på anden vis, nemlig den, der ligger i laveste invalidepension. Hvis der er tale om særlig dårligt helbred, kan de få forskellige former for tillæg. Hvis man uden videre accepterer formuleringen i det foreliggende forslag, vil man komme til at bevilge midler til grupperinger i befolkningen, hvis økonomi ikke umiddelbart taler for det, når vi i øvrigt tager vores almindelige økonomiske situation i betragtning.

Der er et problem på dette område, og jeg synes, vi skal finde en løsning på det, men det må være en løsning, der både menneskeligt og økonomisk er forsvarlig. Det tror jeg

for så vidt at der vil være stemning og forståelse for, hvad enten den så skal tage sit udgangspunkt i det, der her foreligger – dog ikke helt konsekvent – eller vi skal afvente det, der måtte komme fra ministerens side. Det håber jeg der vil vindes forståelse for og tilslutning til.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg lyttede meget interesseret til det, hr. Albertsen ville forsøge at lære os her. For at vi kan få sagen helt på det rene, vil jeg bede ministeren svare på det spørgsmål, jeg stillede i mit første indlæg. Hvis vi har et samfund, hvor der er god beskæftigelse, så kan man godt forestille sig, at folk, der er tilkendt mellemste eller laveste invalidepension, har ret let ved at skaffe sig nogle deltidsjob, nogle ekstraindtægter. Men i den nuværende situation er det næsten helt umuligt for folk, der har et begrænset handicap, en svag invaliditet, at få en supplerende indtægt. Derfor bør vi nok i denne situation have en anden holdning til spørgsmålet, end vi havde i et samfund, hvor der var fuld beskæftigelse. Er det ikke rigtigt?

Birthe Hansen (SF):

Jeg vil godt sige til hr. Albertsen, at jeg har ikke den samme baggrund. Jeg har siddet i 11 år i en social forvaltning, og jeg må ærligt sige, at jeg har aldrig været ude for de hjemmegående husmødre, der stadig væk tales om. Det er muligt, problemet eksisterer, men jeg kan altså ikke se det på samme måde som hr. Albertsen.

Derimod har jeg været ude for og har også fået skrivelser og breve fra en ret stor mængde af de kvinder, jeg nævnte før, kvinder, som virkelig har haft en tilknytning til arbejdsmarkedet, men som på grund af sygdom – ikke det, man traditionelt kalder invaliditet, men dårlig ryg, dårlige arme, nedslidt krop – har været afskåret fra at vende tilbage til arbejdsmarkedet. De har opbrugt deres dagpenge, og man har så bedt dem om at påtage sig arbejde, inden de igen kunne få dagpenge. Det har de været ude af stand til, fordi de ikke har været raske, og som forholdene er, har det været umuligt for dem at skaffe sig de 5 ugers arbejde. Mange af disse kvinder bliver indstillet til invalidepension.

[Birthe Hansen]

Jeg mener, at der mange gange anlægges et forkert kriterium fra lægens side – i hvert fald fra de læger, der sidder i revaliderings- og pensionsnævnet, måske ikke så meget fra klientens private læge, for han erkender sikkert fuldt ud, at den pågældende er syg. På den baggrund får de kun tilkendt laveste invalidepension. Jeg synes, det er en himmelråbende uretfærdighed, at man fra at have været erhvervsdygtig i 20–25 år pludselig skal reduceres til kun at få udbetalt en tredjedel af dagpengebeløbet.

(Kort bemærkning).

Albertsen (S):

Det er klart, at for den del af den kategori, vi her taler om, som ud over den laveste invalidepension har været henvist til af den ene eller den anden grund at søge supplerende hjælp efter bistandslovens principper – i første række § 37, som jo dækker ca. 90 pct. af dem, der går på bistandskontoret – er denne problematik helt udtalt, og jeg er 100 pct. enig i, at dette skal laves om. Dem, jeg tænkte på, er dem, der er tilbage. Vi har nok forskelligt erfaringsgrundlag, men vi lever trods alt i det samme samfund, og det ville da være højst mærkeligt, om det dér, hvor fru Birthe Hansen har været beskæftiget, skulle være helt anderledes end i et område som det, jeg talte ud fra: at der faktisk ikke findes nogen mennesker, som ikke går på arbejde og derved ikke har noget tab af erhvervsindkomst. Det måtte jeg nærmest få indtryk af var tilfældet. Det er ikke korrekt. Forholdet er det, at der er ca. 80 pct. af kvinderne, der er erhvervsaktive. Det er de resterende 20 pct., som i høj grad er inde i billedet i forbindelse med det, vi her taler om.

Jeg er sikker på, at vi finder en rimelig løsning på disse områder. Vi må selvfølgelig have et så dækkende materiale frem som muligt. Jeg tror, at fornuften i høj grad vil være til stede både hos dem, der har taget initiativet her i dag, og hos de øvrige, der skal bidrage til, at vi får en god løsning på disse forhold. Det er jeg ikke i tvivl om, men jeg synes bare, vi skal have de facetter ind i billedet. Det er ikke så fuldstændig ensartet, som nogle ønsker at fremstille det som.

Det er rigtigt, at kønsfordelingen, som fru Birthe Hansen nævnte, er 12.900 kvinder og

2.500 mænd. Det svarer nøjagtigt til det talmateriale, jeg er i besiddelse af.

Socialministeren (Bent Hansen):

Hr. Askjær Jørgensen stillede et spørgsmål, som var identisk med et spørgsmål, jeg har fået skriftligt den 25. marts i år, men som der endnu ikke er tilgået hr. Askjær Jørgensen svar på. Jeg kan svare helt konkret på det foreliggende spørgsmål, at erhvervsarbejde ikke er nogen betingelse for tilkendelse af invalidepension. En hjemmegående ægtefælle, der yder sit bidrag til familiens eksistens ved at varetage de hjemlige opgaver, kan tilkendes invalidepension. Afhængigt af invaliditetens omfang kan invalidepension tilkendes som højeste eller mellemste eller laveste pension. I 1980 tilkendtes i alt 2.894 invalidepensioner til denne gruppe, fordelt på 29 pct. med højeste, 40 pct. med mellemste og 31 pct. med laveste invalidepension.

Jeg skal sige til hr. Tinning, at der må foreligge en misforståelse hos ham. Der sker ikke flere indbetalinger til den sociale pensionsfond, og restrenten kommer til fuld udbetaling.

Jeg skal ikke her fortsætte debatten om afskaffelse af den laveste invalidepension, men med henblik på den drøftelse af forslaget, som jeg går ud fra vil ske i udvalget, vil jeg godt understrege endnu en gang, at den laveste invalidepension ikke er det eneste problem på førtidspensionsområdet. Jeg mener derfor, det er vigtigt, at de midler, vi får mulighed for at anvende til forbedringer på dette område, anvendes på en sådan måde, at vi får løst flest muligt af de eksisterende problemer, og ikke kun forbruges til en udgiftkrævende afhjælpning af en mindre gruppe pensionisters problemer.

Blandt de øvrige problemer, jeg tænker på, er de gældende aldersbetingelser for førtidig pension, som udelukker personer fra pensionssystemet, selv om der er et klart behov for en pensionsydelse. Nævnes skal også den gældende vægtning imellem helbredsmæssige og sociale forhold i relation til pensionstilkendelsen, hvor de sociale forhold i sig selv tilsiger et pensionsbehov. Det er problemer af denne art, der indgår i de aktuelle overvejelser på området.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Der foreligger nok flere misforståelser omkring den sociale pensionsfond. Jeg er fuldstændig klar over, at der ikke sker flere indbetalinger til den sociale pensionsfond, men den særskat, som man har haft siden 1970, eksisterer jo endnu. Den blev oven i købet udvidet en lille smule i forbindelse med stoppet for indbetalinger til den sociale pensionsfond. Det er altså sådan, at alle skatteydere stadig væk betaler omkring 2½ pct. af det beløb, hvoraf man beregner indkomstskat til staten. Det var et beløb, som før gik til den sociale pensionsfond. Det gør det ikke mere. Nu går det bare ind i statskassen. Man sagde dengang i forbindelse med den sociale pensionsfond, at de penge selvfølgelig stadig væk skulle bruges til forbedring af pensionisternes vilkår og sådan noget. Det, jeg spurgte om, var: hvad er de penge blevet brugt til, hvordan vil de blive brugt?

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg var glad for at høre ministerens svar, og jeg glæder mig til inden så længe at få det skriftligt også. Når spørgsmålet er stillet fra min side, er det, fordi jeg konkret ligger inde med på tryk, at mennesker ude i samfundet har fået at vide, at man aldeles ikke kan søge invalidepension af nogen art, når man ikke har erhvervsarbejde, for invalidepensionen skal være en erstatning for manglende arbejdsindtægt, og når man ikke har haft nogen arbejdsindtægt, så er der ikke noget at erstatte. Derfor kunne man aldrig få noget. Jeg glæder mig til at have svaret på tryk.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Inden vi går til den næste sag på dagsordenen, skal jeg sige, at det er min agt at holde middagspause fra omkring kl. 11.45 – ligesom det passer med ordførernes indlæg – og indtil kl. 13.00.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om børnefamilieøkonomi.

[Af Waldorff (VS) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 2. Fremsat 19/1 82).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 4 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om daginstitutioner.

[Af Waldorff (VS) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 6. Fremsat 19/1 82).

Anden næstformand (Ebba Strange):

Taletiden for ordførerne er 10 minutter i første omgang og 5 minutter i anden omgang.

Forslagene sættes til forhandling.

Forhandling**Socialministeren (Bent Hansen):**

Som et led i en samlet børnepolitik opfordrer VS i to forslag til folketingsbeslutning regeringen til i løbet af en årrække at tage skridt til, at der sker en forbedring af børnetilskudsordningen således, at tilskuddene kommer til at dække de faktiske udgifter ved børnenes forsyrgelse, at der sker forskellige ændringer på daginstitutionsområdet, herunder at daginstitutionsophold bliver gratis for alle forældre, og at benyttelsen af de kollektive trafikmidler bliver gratis for alle børn.

Jeg kan først erklære mig enig i, at børnefamilier undertiden har vanskeligheder af økonomisk art, og at der derfor er et reelt problem, som vi må se på. Dette var da også